

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000892

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Белашов Олег Миколайович

2. Oleh M. Bielashov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 02-04-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11445

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.29.13, 68.35.29

Тема дисертації:

1. Формування продуктивності тритикале озимого за впливу елементів технології вирощування в Лівобережному Лісостепу України
2. Formation of winter triticale productivity under the influence of elements of cultivation technology in the Left-Bank Forest-Steppe of Ukraine

Реферат:

1. У дисертаційній роботі наведено теоретичне обґрунтування та результати багаторічних досліджень щодо впливу способу сівби, норми висіву насіння і різних варіантів удобрення на ріст, розвиток, формування елементів продуктивності, врожайність і якість зерна тритикале озимого сорту Шаланда в умовах Лівобережного Лісостепу України. Дослідження виконано впродовж 2017–2020, 2024 і 2025 рр. у п'ятипільній зерно-паровій сівозміні ПСП «Імені Шевченка» Великобурлуцького району Харківської області. Уперше для умов району досліджень встановлено й теоретично та практично обґрунтовано оптимальні поєднання способу сівби з нормою висіву, а також найбільш ефективні варіанти передпосівного внесення комплексних добрив у поєднанні з прикореневими та листовими підживленнями. Отримані результати можуть бути рекомендовані не лише для сорту Шаланда, а й для інших близьких за морфо-біотипом сортів тритикале озимого. Встановлено, що досліджувані способи сівби істотно відрізнялися за рівномірністю розподілу

насіння за глибиною загортання, що зумовлювало морфологічні зміни базальної зони рослин. Найкращі показники у цьому відношенні забезпечував смуговий спосіб сівби. За підвищення норми висіву на рядкових посівах посилювалася конкуренція між рослинами, скорочувалися тривалість весняного куціння, міжфазний період та загальна тривалість вегетації. На смугових посівах тривалість вегетації за різних норм висіву залишалася практично стабільною. Доведено, що серед досліджуваних факторів найбільш істотний вплив на збереженість рослин мали норми висіву та передпосівне внесення добрив. Найвищу збереженість забезпечував варіант із внесенням амофосу у дозі N12P52. За підвищення норми висіву збереженість рослин поступово знижувалася. Смуговий і вузькорядковий способи сівби зменшували ризик вилягання порівняно з рядковим способом. Більш рівномірне розміщення рослин сприяло формуванню більшої листової поверхні та вищого фотосинтетичного потенціалу посівів, особливо за смугової сівби. За основними елементами продуктивності, зокрема кількістю та масою зерен із колоса, встановлено перевагу смугового способу сівби, яка ставала виразнішою зі збільшенням норми висіву. У досліді з вивчення системи живлення найбільша маса зерна з колоса формувалася за поєднання передпосівного внесення амофосу в дозі N12P52 з трьома листовими підживленнями. Водночас істотної різниці між двома і трьома позакореновими підживленнями за масою зерна з колоса не виявлено. Найвищу врожайність зерна на рядкових посівах одержано за норми висіву 400 нас./м², на вузькорядкових – 450 нас./м², на смугових – 500 нас./м². Подальше підвищення норми висіву не забезпечувало істотного приросту врожаю. У досліді з вивчення системи живлення найвищу врожайність забезпечував варіант поєднання передпосівного внесення амофосу в дозі N12P52 із трьома листовими підживленнями, хоча за рівнем урожайності він істотно не відрізнявся від варіанта з двома підживленнями. Разом із тим третє підживлення сприяло підвищенню вмісту білка та збору білка з одиниці площі. За результатами економічної й енергетичної оцінки доведено перевагу смугового способу сівби у поєднанні з нормою висіву 500 нас./м². Саме цей варіант забезпечував найкраще поєднання врожайності, прибутку, рентабельності та енергетичної ефективності. У системі живлення найбільш доцільним виявився варіант передпосівного внесення амофосу в дозі N12P52 у поєднанні з двома листовими підживленнями сумішшю водорозчинних добрив, який забезпечив найвищі показники прибутку та енергетичної ефективності. Отже, для умов Лівобережного Лісостепу України оптимальним є вирощування тритикале озимого сорту Шаланда за смугового способу сівби з нормою висіву 500 нас./м² та застосуванням раціонально побудованої системи мінерального живлення.

2. The dissertation presents a theoretical substantiation and the results of long-term research on the influence of sowing method, seeding rate, and different fertilization options on growth, development, formation of productivity components, yield, and grain quality of winter triticale of the Shalanda variety under the conditions of the Left-Bank Forest-Steppe of Ukraine. The research was conducted during 2017–2020, 2024, and 2025 in a five-field grain-fallow crop rotation at the private agricultural enterprise “Imeni Shevchenka” located in the Velykyi Burluk district of Kharkiv region. For the first time under the conditions of the research area, the optimal combinations of sowing method and seeding rate, as well as the most effective variants of pre-sowing application of complex fertilizers combined with root and foliar fertilization, were identified and theoretically and practically substantiated. The obtained results may be recommended not only for the Shalanda variety, but also for other winter triticale varieties with similar morpho-biotypes. It was established that the studied sowing methods differed significantly in the uniformity of seed placement depth, which caused morphological changes in the basal zone of plants. The best performance in this respect was provided by the strip sowing method. With an increase in the seeding rate in row sowings, competition between plants intensified, while the duration of spring tillering, the interphase period, and the overall growing season decreased. In strip sowings, the length of the growing season remained practically stable under different seeding rates. It was proved that among the studied factors, the most significant effect on plant survival was exerted by seeding rates and pre-sowing fertilizer application. The highest plant survival was ensured by the application of ammophos at a rate of N12P52. As the seeding rate increased, plant survival gradually decreased. Strip and narrow-row sowing methods reduced the risk of lodging compared with the conventional row sowing method. A more uniform plant distribution contributed to the formation of a larger leaf area and a higher photosynthetic potential of crops, especially under strip sowing. According to the main

productivity components, in particular the number and weight of grains per ear, the advantage of the strip sowing method was established, and this advantage became more pronounced as the seeding rate increased. In the experiment devoted to the fertilization system, the greatest grain weight per ear was formed under the combination of pre-sowing ammophos application at a rate of N12P52 with three foliar dressings. At the same time, no significant difference in grain weight per ear was found between two and three foliar applications. The highest grain yield in row sowings was obtained at a seeding rate of 400 seeds/m², in narrow-row sowings at 450 seeds/m², and in strip sowings at 500 seeds/m². A further increase in the seeding rate did not provide a significant rise in yield. In the experiment on fertilization systems, the highest grain yield was ensured by the combination of pre-sowing ammophos application at a rate of N12P52 with three foliar fertilizations, although in terms of yield this variant did not differ significantly from the treatment with two foliar applications. At the same time, the third foliar feeding contributed to an increase in protein content and protein yield per unit area. According to the results of the economic and energy assessment, the superiority of the strip sowing method combined with a seeding rate of 500 seeds/m² was proved. This treatment provided the best combination of yield, profit, profitability, and energy efficiency. In the fertilization system, the most appropriate option proved to be the pre-sowing application of ammophos at a rate of N12P52 in combination with two foliar applications of a mixture of water-soluble fertilizers, which ensured the highest profit and energy efficiency indicators. Therefore, under the conditions of the Left-Bank Forest-Steppe of Ukraine, the optimal technology for growing winter triticale of the Shalanda variety is strip sowing with a seeding rate of 500 seeds/m² together with a rationally designed mineral nutrition system.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0117U004238

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Rozhkov A.O., Belashov O.M., Gepenko O.V., Stankevych S.V., Romanova T.A., Matsyura A.V. Effect of nutrition and precipitation on the grain yield at winter triticale. Ukrainian journal of Ecology, 2021. Vol. 11(2), P. 392–399.
- Oleg Belashov, Arthur Rozhkov, Svitlana Kalenska, Lesia Karpuk, Mykola Marenych, Oleksandr Kuts, Iraida Zaitseva, Oleksii Romanov, Nail Muzafarov. Influence of Pre-Sowing Application of Mineral Fertilizer, Root and Foliar Nutrition on Productivity of Winter Triticale Plants. ECOLOGICAL ENGINEERING & ENVIRONMENTAL TECHNOLOGY, 2022. Volume 23, Issue 6. P. 1–14.
- Белашов О.М., Рожков А.О. Біологічна врожайність зерна тритикале озимого за різних варіантів передпосівного внесення добрив і підживлень у північному степу. Вісник Полтавської державної аграрної академії, 2022. № 3. С. 47–58.

Наукова (науково-технічна) продукція: технології; матеріали; сорти рослин

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рожков Артур Олександрович
2. Artur O. Rozhkov

Кваліфікація: д.с.-г.н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попов Сергій Іванович
2. Serhii I. Popov

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1101-4454

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гамаюнова Валентина Василівна
2. Valentyna V. Hamaiunova

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4151-0299

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208423529>

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497213

Місцезнаходження: вул. Г. Гонгадзе, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кудря Сергій Іванович

2. Serhii Kudria

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Криворученко Роман Володимирович

2. Roman V. Kryvoruchenko

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1943-8486

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гопцій Тетяна Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гопцій Тетяна Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Міненко Софія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна